

در این مقاله می آموزیم:

✓ معرفی قرارداد آتی

معرفی قرارداد آتی

در این قسمت می خواهیم یکی دیگر از انواع اوراق بهاداری که در بورس خرید و فروش می شود، به نام قرارداد آتی را معرفی کنیم. قبل از صحبت درباره قرارداد آتی باید خاطر نشان کنیم که ریسک در قراردادهای آتی **بسیار بیشتر** از سهام است و نیازمند تخصص بسیار زیاد در این زمینه است. بنابراین به افراد عادی و غیر متخصص **به هیچ وجه** توصیه نمی شود در قرارداد آتی سرمایه گذاری کنند.

قرارداد آتی چیست؟

کلمه آتی در این عبارت نشان می دهد که بین فروشنده و خریدار یک قرارداد وجود دارد که به آینده مربوط است.

با این مقدمه به سراغ تعریف قرارداد آتی می رویم: قرارداد آتی قراردادی است که بر اساس آن فروشنده متعهد می شود به **تعداد معینی از یک دارایی** (مثل سهام) را در تاریخ مشخصی در آینده با قیمت معین به خریدار تحویل دهد. در مقابل خریدار قرارداد آتی هم متعهد می شود دارایی مورد نظر را در تاریخ تعیین شده با قیمت معین از فروشنده اوراق خریداری کند؛ برای مثال:

فرض کنید قیمت سهام شرکت الف در بورس ۲۰۰ تومان است. سرمایه گذاری را در نظر بگیرید که در بررسی ها و مطالعات دقیق به این نتیجه رسیده که قیمت سهام شرکت الف در چهار ماه آینده به ۲۴۰ تومان می رسد، بنابراین از دید این سرمایه گذار خرید سهام شرکت الف می تواند سودآوری قابل قبولی داشته باشد.

اولین گزینه ای که پیش روی این سرمایه گذار قرار دارد این است که سهام مذکور را خریداری کند و منتظر باشد تا بعد از ۴ ماه قیمت سهم رشد کند و سود مورد نظر سرمایه گذار محقق شود. طبیعی است در صورتی که پیش بینی فرد دقیق باشد و قیمت سهم از ۲۰۰ تومان به ۲۴۰ تومان برسد سرمایه گذار در مدت ۴ ماه ۲۰٪ سود می کند اما این سرمایه گذار می تواند به جای این که سهام

شرکت الف را بخرد و همه پول مورد نیاز برای آن را پردازد تنها با پرداخت درصدی از این پول قرار داد آتی شرکت الف با سررسید ۴ ماهه را در بورس خریداری کند.

مثلا اگر سرمایه گذار قرارداد آتی شرکت الف با قیمت ۲۲۰ تومان و سررسید ۴ ماهه را خریداری کند به این معنی است که متعهد شده ۴ ماه بعد تعداد سهام معینی از شرکت مذکور را با قیمت مذکور هر سهم ۲۲۰ تومان از فروشنده قرارداد آتی خریداری کند. طبیعتا در صورتی که پیش بینی این سرمایه گذار درست باشد و قیمت سهم شرکت الف در ۴ ماه بعد به قیمت ۲۴۰ تومان برسد به ازای هر سهم ۲۰ تومان سود می کند. اما اگر به هر دلیل قیمت سهم در ۴ ماه بعد کم تر از مبلغ ذکر شده در قرارداد آتی یعنی ۲۲۰ تومان باشد این سرمایه گذار متحمل زیان می شود.

سوال اول: اولین سوالی که ممکن است برای شما پیش بیاید این است که تفاوت خرید سهام با خرید قرارداد آتی سهام چیست؟ برای خرید سهام سرمایه گذار باید همه پول را پردازد اما در خرید قرارداد آتی سهام سرمایه گذار تنها با پرداخت درصدی از پول که به عنوان **وجه تضمین** توسط بورس اخذ می شود می تواند مطمئن شود که سهام مورد نظر خود را در تاریخ تعیین شده با قیمت مندرج شده در قرارداد را خریداری کند وجه تضمین هم به همین علت از خریدار و فروشنده

قراردادهای آتی دریافت می‌شود که طرفین قرارداد به تعهدات خودشان مبنی بر تحویل سهام به قیمت مشخص در تاریخ تعیین شده پایبند باشند.

سوال دوم: دومین سوال این است که اگر قرار داد آتی چنین مزیتی دارد که سرمایه‌گذار تنها با پرداخت درصدی از پول می‌تواند کل سود ناشی از افزایش قیمت سهام را بدست بیاورد چرا تعداد بسیار محدودی از سرمایه‌گذاران در قرارداد آتی سرمایه‌گذاری می‌کنند؟

در مثال قبل فرض کنید پیش بینی سرمایه‌گذار مبنی بر این که قیمت سهام شرکت الف در ۴ ماه به ۲۴۰ تومان برسد محقق نشود و به جای آن قیمت سهم به ۱۸۰ تومان کاهش پیدا کند در این حالت سرمایه‌گذار نه تنها سود بدست نمی‌آورد بلکه متحمل زیان ۴۰ تومان هم می‌شود. دلیلش هم این است که آن فرد متعهد شده در تاریخ مذکور تعداد معینی از سهام شرکت الف را با قیمت ۲۲۰ تومان بخرد در حالی که قیمت این سهم در بورس هم اکنون ۱۸۰ تومان است. پس به همان اندازه که احتمال کسب سود در قرارداد آتی بیشتر است احتمال ضرر بر اثر پیش‌بینی نادرست قیمت سهام در آینده هم در قراردادهای آتی بیشتر است. در آخر توجه داشته باشید که قرارداد آتی در ایران فقط محدود به سهام نیست بلکه در بورس کالای ایران هم قراردادهای آتی سکه بهار آزادی داد و ستد می‌شود و جالب است بدانید که حجم معاملات سکه طلا در بورس کالای ایران بسیار بیشتر از سهام است.

البته قراردادهای آتی جزو اوراق بهادار **بسیار پرریسک** محسوب می‌شوند حتی با وجود قدرت ریسک‌پذیری بالا قبل از ورود به این عرصه شناخت کافی در خصوص ابعاد و جزئیات قراردادهای آتی بدست آورید.

همراه ما باشید! :

فاطمه نمازی

نگارنده: محسن تقی نژاد

